

4175.

S Y N Θ EΩ,
CASUS INAUGURALIS MEDICUS.

De
HYDROPE,

Quem
CHRISTO DUCE ET AUSPICE,
Decreto, Autoritate & Consensu.

NOBILISSIMI
ET AMPLISSIMI
COLLEGII MEDICI IN
Celeberrima Cattorum
Academia.

PRO SVMMIS IN ARTE
MEDICA HONORIBVS, PRIVILEGIIS
& Insignibus DOCTORALIBUS solenniter &
legitimè consequendis,

Publicè eventilandum exposuit

MATTHIAS RAMELOVIUS,
STETINENSIS POMERANUS.

Ad Diem XIII. Februarii.

Horis & loco consuetis.

MARPURGI CATTORUM,

Typis JOSEPHI DIETERICI HAMPELII,
Academiae Typographi.

M. D C. X L V.

Pathol. spec.

488,92

Hydrope
Mölln 1678

ATEOR & Ingenuè confiteor multa & in Micro- & Macrocosmo esse abdita & occulta, quæ, licet Hominum industria, mētis alacritas, & ingenui sedulitas investigare, aliquid certi inde eruere, & veritatis nucleum magnō labore enucleatum aliis distri- buere conatur, vix tamen sine ignorantiae stigmate granum de illorum Natura attin- gere, ut taceam vera & infallibilia totius Essentia elogia promere videtur. Duo reperta sunt Hominum genera, Alterum quod omnes rerum causas & actiones, ad primarum Qualitatuum crasis referre non erubuit: Alterum vero satis manifesta ad totius formæ opera trahens, & cum violentia summarapiens. Verum nec hæc à repre- hensione tutas sunt, dum Illud rectè à Scaligero, quomodo hæc in re procedendum demonstrante, demens; Hoc stultum nominatur. De Lapide Ceraunia multi locuti sunt Philosophi, ast admodum tepi- dè, siquidem de ipsius virtute & operatione planè silent. Insignem & notatu dignissimam prædicti lepidis efficaciam invuit. Nob. D. Io. Dan. Horst. &c. Praeceptor suspiciendus disp. 4. Phys. Hipp. th. 8. & epistol. 2. ad Mussaph. Spiritus enim ille ex Ceraunia & Aqua Tonitruali factus, non tantum per tres consuetas dejectiones corpus purgat, sed & metalla mutat. Ita quoq; Excellentissimus & Expe- rientissimus Dn. Doct. Tilemannus, Praeceptor meus æta- tim venerandus, Vedit aliquando Mulo medicum Bestiæ cuius- dam tumorem in uberibus immensum, contumacem, omnium alio- rum Medicamentorum vim & efficaciam spernentem, nihilique

A 2

facien-

otus H.

facientem solâ lapidis Cerauniæ frictione, sine ulla membra corrupzione, & materie i suppuratione mirabiliter discutientem, Hinc Chymicè eundem tractavit, & animadvertisit, si idoneo menstruo solvetur, & deinde circuletur, varias sulphuris formas instar Iridis Cœlestis oculis representari, & intincturam rubicundissimam elaborari posse. Hinc sumptâ occasione & perponderatâ lapidis actione, tribus Hydropicis illum premissis universalibus, ut supra ipsum in vino absynthide impositum biberent, adhibuit. Quid factum? Lapidem vires suas ad votum exferere, atq; ægros in vita periculo suspensos non sine admiratione surripuisse expertus est. Quaritur igitur hic à quânam causa dependeat hæc operatio lapidis? Qua de re suscepit in me cum bono Deo quedam proferre, & quid mentis meæ conceptus sit promere. Dicturus primò de Hydropis natura, subjecto, Differentiis, causa efficiente, signis tamen Diagnosticis quam Prognosticis, Curatione, & deniq; de Lapidis Censura.

NOMEN ET DEFINITIO.

Thesis Prima.

T'dēq; s. ὕδης non male deduci potest à vocabulo ὕδωρ aqua siquidem proxima dicitur causa, quæ admodum cumulata totum & partem attollit; Latinis pariter Hydrops, Morbus Hydropicus, Aqua intercus & inter cutem Germanis die Wassersucht.

2. Varia est Authorum hujus vocabuli acceptio. Hippocratis pro naturali humore, sc. pro eo qui edito in lucem fœtu effunditur, lib: de nat. puer. Sic l. 4. de morb. faterur, Semen utriusq; parentis constare ex 4. humoribus, & eorum complexione; qui sunt αἷμα, χολὴ, φλέγμα, ιθρῶφ. Eodem libro succo Melancholico Hydropis nomen imprimit: inquietans. Hydrops non generat morbos acutos. Generali omnem Hydropem sive sit Universalis sive particularis exprimunt, adiecto tamen partis nomine, in qua tumor residet; sic Hydro-

Hydrocephalus D.D. Sennertus l.r. part. i. cap. 28. Excellentiss.
D.D. Horstius b.m. sect. 4. epist. medicin. Hydrops pulmonum.
Idem epist. medicin. sect. II. Hydrops Uterinus. Hippoc. 4. de
morb. & i. de morb. mul. Fernel. de part. morb. & Sympt. c. 15.
Horstius. sect. 5. epist. med. Sive sit ab Humore extendente
sive à flatu expandente.

3. Speciali & propriâ magis Universalem Hydro-
pem, Ascitem, Tympanitem & Anasarcam, sive per Sympathiam sive Idiopathiam ortum, innuere volunt.

4. Specialissimâ & propriissima intelligunt tantum
Ascitem, ita ut, Sennert. cum Iachino l. 3. p. 6. f. 3. c. 3. loquitur:
Si quis absolute Hydropicus nominatur, Ascite cruciari intelligatur, & reliquæ Species ad similitudinem ejus. Petrus. dissert. Harmo. 35. §. 20.

5. In hâc ultimâ significatione & hîc Hydrops defi-
nitur, Quod sit. *Tumor Abdominis nonnunquam femorum, pe-
dum ac scroti, exiratus ab humoris aquosi & serosi exitum non ha-
bentis colluvie & nimia copia, orta à lesionे viscerum sanguifica-
tionis.*

6. Sciendum tamen hâc positâ definitione non so-
lum considerari Hydropem tanquam Symptoma sequens
sanguificationis lesionem, sed etiam ut morbum composi-
tum ex aucta magnitudine, intemperie, soluta unitate, qua-
tenus actiones lædit.

7. Vocatur Ascites, dñm 18 a. xxv ab utre. Holler. l.r.
de morb. intern. cap. 39. Duret. in enarr. ad Cap. Holler. quia ven-
ter serositate impletus tanquam uterus, in quo asservatur vi-
num. Horat. 2. Carm. od. 2. ita canit de Hydropē.

Crescit indulgens sibi dirus Hydrops.

Nec sitim pellit nisi causa morbi

Eugerit —————

A 3

SUB-

SUBJECTUM.

8. Locus ubi colligitur humor, est spatum illud inter Peritonæum, Omentum & intestina: Brevibus Abdomen seu Abdominis cavitas. Hinc excluduntur intestinorum sinus, in quibus aqua in tanta copia non colligitur, effueret enim per alvum & secessum. *Petræus* *dissert. harm. 35. §. 21.* Unde *Hippoc.* 14. f. 5. Si aqua que invenis est in ventrem confluxerit, morbi fit solutio.

9. Pedes & femora aliquando ingreditur, interdum in scrotum parat viam. Pondere enim naturâ tendit deorsum, & à partibus dictis propter nimiam à caloris fonte distantiam & frigidorem constitutionem, quam habent præ reliquis ob multitudinem ossium nervorum ibi concurrentium, & paucitatem carnis partes cingentis, calefacientis & foventis, facile admittitur.

10. Nonnunquam ad thoracis spacium repit, & respirationem liberam impedit, tussim excitat & ita miferos angit & tangit, ut non nisi erecto corporis statu quietè sedere cogantur.

11. Hæc omnia etiam plebeis ferme nota nullam movent controversiam. Verùm de viis per quas ad abdomen pertingat, indefinenter litigii sera reciprocatur, unde tantæ sententiarum ortæ sunt Myriades, ut Tyronum ingenia obrui, & obscurari potius, quam alleviari & illuminari videantur. Quasdem videbimus.

12. Nonnulli fugiunt ad abditas & nobis ignotas vias, contra quos acriter *Fernel. l. 6. depart. morb. & Sympt. c. 8. pugnat.* Et fissuras rupturam, continui solutionem & aperitionem partium sanguificationi dicatarum involvit, quæ, resolutæ tenui aquæ sine sanguine influxum permittunt. *Platerus* partim hanc, partim aliam per diligentiam Anatomicam

nicam inventam, ut & *Spigelius* fovent sententiam, quam
enarrare super sedeo.

13. *Excell. D. D. Sennertus l.3. p.6. sect. 2. c. 4.* per venas
Gastro. Epiploicas à venæ portæ propaginibus omentum
perreptantes, vel modo Anastomoseos, vel Epidisis in o-
mentum affundi confessus, authoritatem *Hippoc. aph. 7. f. 55.*
induxit.

14. Inter tam multa & ponderosa Gravissimorum
virorum verba, quænam admittenda & quæ rejicienda pa-
tem, valde me circumspicio; diuq; delibero, siquidem turpi-
tudinis est tām magna Medicinæ lumina, quorum senilis
sapientia, consumatausq; Prudentiæ habitus per totum
sermè orbem splendet, & multis viam ad veram Medicinæ
notitiam ostendit, erroris vitii accusare. Videndum itaque
magis placet, quomodo concilianda & admittenda sint
omnia.

15. Non est quod obstat, quo minus influxus per ab-
ditas vias fiat. Notum enim est corpus nostrum esse per-
spirabile, undiq; porosum συπνεύ, ut facillimo modo hu-
mor præsertim tenuissimus, & Spiritus instar subtilisatus
permeare queat. *Sanctor. Sanct. hoc sentiens abditam tran-*
spirationem variis notis exornavit, Aphr. 4. f. 1. Perspiratio in-
sensibilis solet esse longe plenior, quam omnes sensiles simul unitæ
id est: Ista evacuatio & transpiratio que fit per nobis abditas,
naturæ verò notas vias plenior est, quam quæ fit percom-
munes & notos ductus. Quid si egressio datur, quidni et-
iam ingressio?

16. Nec experientiam reclamantem, sed potius con-
firmantem & consonantem invenio. Quam multæ obser-
vationes mirabilis metathesis, seu humorum trāpositionis,
ubi semper viæ manifestæ monstrari nequeunt, extant? Em-
pyema aliquando quidem per alvum, jam per urinam, sæpe
pes

per aliam viam occultam fuisse ejectum. *Excell. Dn. D. Horst.*
l.3. obs. 10. testatur. Pleurisis per insensibilem transpirat. l. 3.
obs. 9. Quidni igitur fiat in hoc casu, humore longe tenuiori
existente quam in Empyemate. Siquidem ut. Dn. D. Horstii
utar verbis. l.3. obs. 10. Naturae sit proprium ut in expelliendis humo-
ribus præter naturam collectis ductus etiam occultos frequenter sibi
aperiat.

17. Pro ut igitur sunt diversæ corporis dispositiones, diversæ morbi invasiones, diversa humoris natura : Sic etiam non eadem est translatio: Major est in hoc objecto, minor in alio, nulla in altero. Largiore est in confirmato Hydrope, ubi propter imbecillitatem facultatum sui juris est humor, item in obstructionibus viarum manifestarum, nec non in Hydrope à causa calida , præsertim sub Horoscopo calidiori, existente humoris natura subtiliore. Minor aut nulla in aliis, diætis contrariis. Hinc patet, quare non omnis Ascites hac ratione invadat , & in diuturna suppressione urinæ non semper insequatur. Unius inclusio non est alterius exclusio ; Demonstrant forsitan tantum defensores, etiam hoc modo fieri posse, non quod semper & unicâ hac via fiat.

18. Ramos Epigastricos & Epiploicos Dn. D. Sennerti facile admitto & inter manifestas vias per quas vulgariter (non exclusis aliis) fiat missio, illis primas attribuo; Non a. omnes inferioris ventris s. abdominis venas intelligo, sed illas tantum partim à jecore partim à Liene nutritionē deferendi causa in omentum & Pancreas repentes. Meseraicæ enim & Lactæ venæ non hiant in cavitate abdominis, sed intestinorum, unde succum exsugunt, ideo quia non hiant, humor per eas in cavum labi nequit.

19. Neq; Dn. D. Fernelii sententiam simpliciter rejecio, quam Hippoc. s. 7. aph. 55. confirmat. dum ait: *Quibus jecur aqua*

aqua refertam eruperit in omentum, his venter aquâ expletur, & moriuntur. Et experientia testatur, Jecoris substantiam sæpè ita siccum, aridam & fragilem esse instar ligni putridi, quæ facile findi & in fissuras rumpi possit, qua de re vide Horstii Obs.

20. Nec Chymicorum verba absolute damnanda sunt: resolvitur enim sal viscerum substantificum, principium illud ex tribus illis Chymicis maximè necessarium, quod justam consistentiam rei conciliat: Resoluto igitur hoc, quid obstabit quin dehiscat, vel serosum sanguinem generet. Neq; externâ siccitate semper opus est, cum interna humili radicalis, quod, teste etiam Dn. D. Sennerto absunt, manente elementari humiditate, sufficiat ad Hydro- pem inducendum.

21. Distingui etiam potest vocabulum fissuræ; non enim semper ad sensum talem volo, sufficit illa abdita, continua non contigi solutionem concomitans, & post sectio- nem oculos fugiens.

C A U S A.

22. Causam proximam & immediatam Hydropis esse serum in abdominis cavitate cumulatum, tota Medicorum Schola unanimiter canit. A quanam vero re multitu- do seri dependeat, acriter pugnant inter se Authores.

23. Ego ingenuè confiteor, vitium non tantum ex refrigerato epate sed & Liene galii, uti pulchrè deducit peculiari scripto Sylvius Lanceanus, sive id fiat Idio- patice sive sympatice viam h̄ic sternere. Demonstrant id in- ter alia corpora cacheotica, attenuata & atrophiâ laboran- tia, imò tumor pedum quem Hydrops semper conjunctum habet, teste Dn. D. Sennerto. lib. dicto de signis. signum dicitur viscerum debilitatis. Et quanquam scio, quorundam cal- culos ab hac sententia non nihil discrepare velle, nihil ta-

B

men

men causæ ne habeo nec invenio, quare cum doctissimis, hoc in genere accuratissimos non sequar, tum quia forsitan conciliatione tumultuantes sententiarum fluctus compesci & quieti reddi possunt.

24. Refrigerantur viscera vel propter caloris nativi suppressionem, resolutionem, & dissipationem, à febribus acutis, calidis frigidis, nutrimento inepto, rebus totâ substantia naturæ contrariis, præsertim visceribus naturaliter debilibus, imperfectâ, vel nulla seri separatione, suppressione menstrui, Hæmorrhoidum. Hipp. aph. 32. f. 4. & aliarum Naturæ consuetarum evacuationum. Item prohibita transpiratione totius, qua multum seri etiam excerni experientia testis est. Audio de hâc Sanct. Sanct. f. 1. aph. 5. Sic corporispondus, inquit, *Plus solito augeri incipiat sine majori potione & cibi additione, vel sensibilium excrementorum suppressione facta est Adiopnestia.*

25. Nec obstat mihi illa observatio, quæ de Ischuria durante per aliquot tempora sine Hydropoe à quibusdam involvitur. Distinguenda enim sunt corpora & modus generationis Ischuriæ, facillimè patebit, quomodo Hydrops ex illa oriatur vel non generetur. Neq; tanta est instantia, qua Hepar Hydropicorum post sectionem illæsum reperatum fuisse demonstratur. Pro viribus quærenti dabo mentem meam.

26. Ab hâc doctissimorum Sententia, Hermeticum de resolutione Salis, quam non adeo ineptam judico, quamvis à nonnullis tanquam nullius ponderis atq; momenti, & concoctu difficulter rejiciatur, non multum differre videtur. Sane rectè perpenderat Chymicorum mente, luce meridiana clarius patebit, quomodo Serum in tanta copia generetur in Ascite, & non in Anasacra.

D I F.

DIFFERENTIÆ.

27. Sumuntur illæ 1. à partibus quarum beneficio serum colligitur. Alius igitur Hydrops est Idiopathicus, ex propria & nativa imbecillitate vel Hepatis, vel Lienis vel utriusq; simul. Alius Sympaticus ob aliarum partium malam dispositionem, & actionum frustrationem, & vel ratione Renum serum non attrahentium, vel propter menstrua suppressa, Hæmorrhoidum obstructionem, seu nimiam evacuationem. 2. A materiæ seu causæ immediatæ tumoris diversitate: aliis est à sero pallido, aliis citrino & urinam representante, de quo videantur Authores. Sic in alio major cumulatur seri quantitas, in alio minor, hinc etiam tumor nunc elevationi nunc depressior. 3. A subjecto: Attollitur aliquando solus venter, aliquando cum ipso scrotum, pedes, aliquando thoracem ingreditur. 4. A duratione. Alius est recens, aliis inveteratus & Chronicus. 5. à modo invasionis: Vel sine febre vel cum febre, vel morbum sequitur, vel per se habet suum esse.

SIGNA DIAGNOSTICA.

28. Hydropem præsertim jam confirmatum dignoscere non difficile videtur, siquidem tum plebeis constet. Verum hæc notitia non sufficit, sed Medico incumbit, sciat tum tempora morbi, quæ quatuor traduntur, & peculiare tempus peculiarem requirit curationem (Medicus enim non semper in principio morbi citatur, sed mox in vigore mox in declinatione, jam in principio) quam causas particulares collectionis seri in hoc vel illo objecto. Itaq; in signis ad specialiora scandendum. Et quanquam circa omnem signorū explicationem tanta difficultas appareat, ut etiam comparatis cum morbis nemini in omnib. satisfactio hactenus facta fermè sit, neque futura sit, nisi ex multis observationibus & variorum authorum collatione ejusmodi

praxis Pathologica ab hujus Seculi Doctissimis Medicis publicetur; qualem Clariss. & Excellentiss. Dn. D. Tilemannus sui suorumq; in gratiam conscripsit: ea interim, quæ perjudicium meum exprimere potes video promam & ponam.

29. Signa igitur Hydrops incipientis sunt: imbecillitas viscerum, levis tumor cum gravedine ventris, incipiens ab inferioribus partibus ventris, remotis à caloris fonte. Cum verò ægro circumvoluto de latere ad latus, murmuraquosus & fluctuantis aquæ (quomodo Vesica ex dimidio plena Holler. l. i. de morb. intern. c. 30.) sonus percipiatur, intumescente sensim scroto, & urinæ exigua copiâ, membrorum superiorum gracilitate dispnæa, & tussi ex humoris accessione morbi æuxov indicat; His ita durantibus cum virium prosternatione æxupn habeto; donec tandem præexistentibus signis virium recollectionis, melioris concoctionis, urinæ excretione libera, alvi solutione cum tumoris relaxatione & subsidentia, æxupn adeste indicium erit. Sed notandum, quod non omnis morbus hæc quatuor tempora percurrat, sed solvatur vel in principio, aliquando in vigore. Dn. D. Sennert. l. instit. de morbi tempor.

30. Ad causarum signa quod attinet, eò laborandum, ut de illis veram notitiam habeamus, facientem tam ad curationem quam ad prognosin. Si igitur morbus sit Idiopathicus vel ab Hepate & Liene, tunc tumor magis est in illa parte quæ læsum viscus continet, alvi excrementa in illo paucæ & aliquando instar loturæ carnis, in hoc pertinax fluxus ad nigredinem magis tendens sine levamento ægroti & diminutione tumoris. Si Sympaticus, & quidem respectu Renum, tunc circa lumbos percipitur dolor, & lassitudo coxendicum propter musculos pectorales, quibus appositis sunt Renes, parci oritem urina excrevit in hoc, quam in aliis. Et si affectus Renum præcesserit;

ut Ne-

ut Nephriticus, &c. Signa propria præcedentia id explicant. Si propter menstrua retenta ex relatione habebimus, & sæpe vomitum & nauseam conjunctam. Si ob Hæmorrhoidum consuetorum suppressionem & immodicam evacuationem, signa ejus clara erunt.

PROGNOSTICA.

31. *Hippoc. l. i. prænot.* necessitatem & dignitatem prognoscos brevibus, clare tamen demonstrans in hæc verba erumpit. *Tum demum Medicus optime suam curationem peragit quando futura prænoscit.* Ideò ne in his quicquam desit, quædam apponere placet. Et 1. *Ratione morbi:* Omissis Hydrops gravis & curatu difficilis est. *Sennert. l. de Hydrop.* verum ad naturam causæ nūc difficilior, periculosior, & morbi propiorest, nunc verò minus periculoſe. 2. *Ratione Causarum.* Majus periculum portendit ex Hepate refrigerato, quatenus nobilius concoctionis viscus est, quam ex Liene hinc Hipp. f. 7. aph. 55. *Quibus Hepat aqua refertur erumpit in omentum iis venter aqua impletur & moriuntur.* Et quò majorem læsionem viscera demonstrant, eo majus periculum minatur. *Omnis Hydrops si ex acuto morbo existit, malum est.* Hippoc. l. 2. *progn. aph. 1.* Non tam malus, qui ex se invadit. 3. *Ratione durationis:* Initium incurabile non est, *Galen. comment. 3. l. 5. rat. vici. acut.* Inverteratus vero & Cronicus malum incurabile. Si semel remediis levatus recidivam patiatur, desperatum judicatur. 4. *Ratione Symptomatum:* Tussis si Hydropicis superveniat malum Hippoc. 6. aph. 35. item sect. 7. aph. 47. Si tussis Hydropicum involverit, extra spem est. Verum si aqua è venis in ventrem fluxerit cum quadam levatione ægrotantis, solvit morbus, Hipp. f. 6. aph. 14.

32. *Hydrops cum maculis in cruribus erumpentibus* lethalis Sennerto dicitur. Sed addo præsentibus aliis

B 3.

signis

signis malum demonstrantibus, quod ex observatione Hippocrat. 7. Epidem luculenter patet.

CURATIO.

33. Propositis præponendis ad ipsam curationem me adcingam, quæ absolvitur Diæta, Pharmacis, Chyurgiâ, Quoad primum: *Aer* sit serenus siccus, purus moderatè calidus, sive naturâ talis, sive arte factus. *Panis* fermentô, sale, sem. anisi, Cumini, fœniculi, carui, benè percoctus & conditus. *Carnes* si vires tolerant boni succi, facilis concoctionis, ad siccitatem naturâ tendentes, sive incoctis aromatibus ita paratæ, frixa potius quam affatæ; ex quibus aves montanæ, Perdices Phasianæ, Alaudæ, &c. primum locum merentur. *Pisces* quantum possibile removeantur & si forsam disiderium ægrotantis explere & mentem ejus in his quietam & placidam retinere volumus, saxatiles & Cancri, benè tamen aromatibus correcti concedantur. *Olera*, ut fœnicul. Petrosel. Hyssop. Mjaoran. admitti queunt, humectantia verò excludantur.

34. *Potus* sic vel nihil, vel plane exiguus, siquidem multi sitis toleratione curati dicuntur. *Vinum* tenuem medicatum, cum extracto Absynthiæ, vel cui lapis Fulminaris impositum, de quo in sequentibus plura. *Motum* hîc maximum usum habere judico, siquidem calor exsuscitatur, & cutis pori aperiūtur; ne autem metam excedat cayendum. *Excreta* & *Retenta* naturalibus sint similia, ne ex nimia evacuatione seu obstruktione debilitatio viscerum augeatur. *Ira* & omnes animi motus angue pejus fugiantur. Verùm hæc est diæta Hydropicorum generalis, quæ nonnunquam ratione morbi temporum quæ quatuor esse anteà dixi, & Symptomatum irruptionis, mutari potest, ita ut nunc plenior, nunc tenuior, jam tenuissima serviatur.

35. Quæ-

35. Quænam v. methodus in pharmacis sit servanda ex signis luculenter patet. Naturalia enim præsentia adhuc sunt servanda, amissa restituenda: Præternaturalia vero debellenda & removenda: Sunt igitur in principio morbi statim: 1. Primæ viæ reserandæ. 2. Humores preparandi. 3. Evacuandi & 4. Viscera roboranda. Primæ intentioni satisfaciunt, Tartari Cremor, Cristall. cū Rhabarb. fol. Sennar. item decoctum expessulis, prunis, Cerasis, Cassia. lenitivum de Manna, Diaprunum. Hieræ simpl. & Composit Galen. &c. Clariss. & Excelss. Dn. D. Horstius l. 4. observ. Hac habet vinum laxativum. Rad. Cichor. ʒj. fænicul. Glyceric. an. ʒʒ. focl. Sennar. ss. ʒx. Rhabarb. ʒiʒ. Cortic. interi. Sambutiradic. frangul. an. ʒjj. sem. Cardam. panderos. ʒjj. fænicul. ʒj. passul. miu. ʒx. mactis ʒʒ cinamom. ʒj. Incisa & conquass. infund. in vini tenuioris ℥ iiij. stent per 24. horas postea per triduum matutino tempore præmisso cusculo vel brodio Sallinae, sumatur ℥ ʒʒ.

36. Ad secundam intentionem. Quanquam humor serofus per se & suâ naturâ non indigeat præparatione, tandem aliorum humorum ratione, quos conjunctos habet & in secunda vel tertia venarum regione residet, præparationem prius quam purgans adjicio. Hoc medicamen pro ratione & natura humoris præparandi mutandum moneo, aliter enim tractatur Pituita, aliter Melancholia, aliter Bilis. videantur Authores.

37. Pariter ad Tertiam: Purgantia enim etiam ad humoris eyacuandi naturam dirigantur. Si bilis, Chologa, si pituita Phlegmagoga: Melancholia Melanagogæ, si mixti Mictagoga elegantur. Si Hepar & ejus venæ laborant, Epatica purgantibus admisceantur, si Lien, splenotica, &c. Hoc etiam moneo. Quod causa debilitatis viscerum, si sympatheticè id fiat, non prætereatur: Si enim malum.

ex

ex menstruis & hæmorrhoidibus obstructis, eorum aperio, si nimio verò fluxu, obstructio valeat in principio, & sic de reliquis.

38. Ad propositum quartum, Roborationis viscerum gratia diæta primum multa efficere potest, ritè & exacte servata, præsertim si loco potus vinū medicatū ex Rad. helen. Pimpenel. Cicher. Herb. Card. Bened. Absynth. vel ejus extractis adhibetur. Roborant enim talia vina primæ & secundæ concoctionis instrumenta tam principalia quam minus principalia, & actiones illorum promovent.

39. Si verò morbus hunc procedendi modum nihil faciens, indies augetur, ad alia medicamenta fugendum esse suadeo, 1. igitur: Si obstructio pertinax, & humor in venis vitiosus purgantia repetenda. 2 Serum per Aluum. Vrinam sudorem & insensibilem transpirationem evacuandum. Et 3. Partes concoctionis per specificaroborandæ.

40. Quoad primum. R. Cortic. lign. Juniper. 3j. herb. Betonic. Veron. eupat. Hyssop. Chamaedr. flor. meliss. an. pj. Coq. ins. q. aqua fluvial. adde. Agaric. trochis. 3ij. Eſul. prepar. 3ß. Soldanell. 3j. fol. senn. Alexand. f. f. 3ß. sem. Cardam. 3j. fænicoli 3ß. Cingiber. 3j. galang. 3ß. Cinamom. 3ß. stent per noctem infusa mane fortiter ebulliant, sub finem affunde, vini Rhenan. 3j. colat. Recip. 3ij. dissol. Mannæ percolat. 3ß. f. potio. Excellentiss. Dn D. Horstius lib. 4. observ. hoc pulvere usus fuit: Resp. pulvcr. Moechiac. recent. parat. 3i. Cremor. vel Cristall. Tartari. 3ß. m. f. pulv. exhibendus cum hausto vini Absynthid. Gisbertus Horstius Medicus Romanus Clarissimus narrat Hydropicum Romæ decubuisse, cuius uxor sumtuum pertæsa veneno illum tollere decreverat, quare bufonis in olla usti pulverem ægroto propinat, unde ille copiosum reddit lotium: hinc denuo eundem pulverem exhibit, ut citius ei ærumno-

ærumnosam vitam cum morte mutaret, qui multo ube-
riore exonerata per vesicam saburra aqua, convaluit. Ita
bufo discissus & renibus appositus expellit aquas Hydropi-
corum. Sed hic summâ cautione opus esse censco, ne pro
medicamento venenum propinetur.

41. Varia secundæ intentionis Hydrotica simplicia
passim traduntur ab Authoribus, ex quibus pro necessitate
& Morbi & ægrotantis varia composita conglomerari pos-
sunt, quæ recensere supersedeo; Videantur exscriptis. Freig-
tagii Experimentum, quo per tres Regiones serum felici-
ter evacuasse gloriatus fuit. Recip. Rad. Valerian. chelidon. ma-
jor. Vincetoxici. Helen. Ebuli. an. 3*β*. brion. Afari. Cyclamin. an. 3*ij*
Levistic. fibrar. radic. Eupator. Avicen. an. 3*v*. rasur. radic. Ireos.
nostrat. 3*j*. cortic. medisambuc. frangul. fraxin. citri siccata. an. 3*ij*.
sem. baccar. sambuc. Ebule, fenicul. an. 3*β*. baccar juniper. Al-
kekengi. Hæder. an. 3*β*. flor. genist. ænthis. Calendul. Sambuc. an.
pj. herb. mercurial. Agarid. Chamædr. Marrubii. Matricar. Sa-
bin. an. Mj. Mirabolan. chebul. 3*j*. sem. cardam. exquassat. 3*x*.
passul. mundat. j. 3*ij*. Coq. in. s. q. aq. & tertiae vini Rhenan. part.
colat. infund. per noctem fol. senn. alex. mund. 3*ii**β*. Agaric. tro-
chis. Rhabarb. elect. an. 3*j*. turpeth. alb. opt. 3*β*. fol. soldanell. 3*x*.
sem. anisi 3*ij* Zingib. 3*β*. cinamom. 3*j*. cortic. arant. 3*ij*. spicæ 3*β*.
Mane fer. vefact. colentur. Express. 3*xx*. adde Syrup. de Absynth.
3*ij*. aq. Theriac. 3*β*. m. dosis 3*iiij*. Excell. Dn. D. Horstius in ob-
servat. Rx. Spirit. Ebuli 3*β*. aq. flor. Sambuc. 3*ij*. m. pro j. dos.
sapereiteranda.

42. Decoctum ligni non plane omittendum judico,
liquidem seri in abdomen influxum tevocat & evacuat.
Aliquando primum decoctum, aliquando secundum suf-
ficit pro corporis ratione. Neq; balnea sicca semper sunt
inutilia, quorum præparandi modus non unus Authoribus

C

est.

est. Fumii in quos immittuntur, sed caput libere extra præfumum respiret, ne calidiore aëre suffocationis periculum immineat, exstruuntur, qui vel Spiritu vini accenso vel arenis seu cineribus queruginis præsertim calefactis instruuntur. Ignis tamen habenda ratio, ne copiosior sellam frangat, ut factum quandoque. Externè etiam applicari possunt Sacculi ex herbis idoneis; Furfuribus, milio, Paniæ, &c. & in vino cocti. Olea, Unguenta, & Cataplasm.. Recip. Sierc. Columb. Caprin. an. 3vj, pulv. radic. Ebuli Helen. aristol. rotund. an. 3j. baccarum lauri, juniperi an. 3vj. Colocynthid. interior. substant. ziji sem. nasturt. petroselin. an. 3j. Coq. in vino ad justam consistētiā, adde Succi Cucumeriserrat. radic. Iridis. Ebuli an. 3ib. mellis 3ij. m. f. Cataplasma. pro toto ventre, Regione tamen Lienis. Hepatis & Ventriculi libera.

43. Hic repeto Dn. D. Sennerti lib. 3. part. 6. de curatione Hydrop. & Excell. Dn. D. Tilemanni in Synops. Aphor. Hippoc. pag. 176. & 77. monita, quod nimis interdum intermittenda & suspendenda sint medicamenta, ut natura dafatigata medicamentorum usu, sese recolligere ut postea eo valentiū hostem debiliare queat, quo tempore potius roboran- dum: Sint igitur quo ad tertiam intentionem Simplicia Viscera roborantia, Absynthium, Mastix, Eupatorium, A- sarum, Myrabalan. Ind. Cichor. Extract. absynth. ejus Sal Rad. Cichor. Condit. Mirabil. condit. Conf. flor. Cichor. Anthos, ab- synth. Tanacet. Cochlear. batav. Elect. de passul. Diacinamom. Diarhod. Abbat. Rad. Cappar. Thomanisc. Scolopendr. Felix A- mygd. amar. & ex Marts preparata quædam. Clariss. & Ex- cell. Dn. D. Tilemannus sequenti uti solet. Recip. Conser flor. Cichor. Tanacet. Absynth. Cochlear. Batav. an. 3. flor. Salvie, primul. veris an. 3b. Limatur Chalyb. opt. preparat. Rhabarb. el. an. 3b. Cremor Tartar. spec Diarhod. Abbat. Diacircum. Trochisc. de

de Eupat. an. 3j. Spodii Corallorum, Margar. preparat. an. 3i^ß. Rad. Cichor. Condit. Mirabalan. Citr. condit. an. 3^ß. Salis Absynth. 3j. Sachar. in aq. rosar. solut. q. s. f. Morsula Epaticæ de quibus aliquoties in die sumatur. Ex communicatione Dn. D. Tilemanni pro Liene roborando hochabheo. Recip. Mercurii Diaphoret. 3^ß. Salis Antimon. 3j. sal. absynth. Meliss. Card. bened. an. 3iij. Corall. rub. preparat. margara. preparat. an. 3j. Croci Martis. 3i^ß. extract. granor. juniperi 3iij. pimpenell. Card. benedict. an. 3ij. Trochis. de Cappar. de Terra sigillat. an. 3i^ß. Sachar. in aqua filicis solut. q. ff. Morsul. addendo ol. an. 3j. corticum citri an. 3^ß. mosc. ambr. an. gr. v.

44. Extrinsecus Regioni Hepatis applicari potest sequens Unguent. Recip. Succi apii petroselin. fæniculi. Sennation. cichor. an. 3^ß. aceti 3. ol. absynth. 3i^ß. Ebulliant ad succorum consumptionem, adde pulv. Scænanth. Spicanard. an. 3^ß ceræ. q. s. f. Unguentum. Lieni tali. Recip. cicut. incis. & pulveris 3iij. succi ejusdem express. 3iij. ol. de cappar. 3 ix. Ireos 3ij. diger. in MB. per 4 dies deinde cœq. ad pulvis consistentiam. colantur & ex prim. adde ceræ nov. 3ij. Ammoniac in succos cicut. solut. 3vj. m. l. a. & f. Unguentum pro Regione Lienis præsertim Scirrofi.

45. Omnibus signis & morbi temporibus experimentum, maximum mihi commendavit D. Jo. Dan. Hortius Prof Roris Majalis essentiam, quæ instar acidularum, in exigua dosi bibendū per dies triginta: Ita quoque maximarum virium universale illud est, quod Clarissimus & Excellentiss. Dn. D. Tilemannus, cuius in observatione prædicta mentio facta est, de Lapide fulminari parare consuevit. Non solum enim per alvum, sed & urinam, sudorem, & insensibilem resolutionem operatur, & mutatis mutandis viscera fortiter roborat. Descriptio hæc est. Recip. Lapid.

seraun. chalyb. præparat. Rad. cichor. Vincetoxic. apii an. 3*lb.* Ebuli zij. Herb. Agrimon. Vincetoxic. Veronic. an. Mj. Absynth. card. benedict. Soldanell. an. M*b*. flor. cichor. Sambuc. Genist*e*. persicar. consolid. regal. an. p. iij. Rhabarb. elec*t*. radic. Ireos. mæchiacann. an. 3*lb.* exuvia serpentin. Non*r*. j. passullar. minor. 3*j*. Tartari crudi benè lati zij. cinamomi elec*t*. Galang. sem. anisi. an. 3*lb.* Incis. & conquass. insuantur nōdulo, pro vini alb. tenui & antiqui, decoct*i* Eupator. Radic. chin*e*. an. M*j**b*. Si igitur præparandum. Recip. hujus vini omissis purgantibus 3*iiij*. adde pro ratione humoris præparatione indigentis in bile Syrup Acitosit citri, in Pituita, de Betonica, seu oximel. simpl. s. squillit. In Melancholia de Pomis, de fumaria, de Absynth. Scolopendr. Spirit. filicis, &c. q. s. & detur. Si purgandum admisceantur purgantia appropriata. Per urinam & sudorem evacuare si intentio est, & alvum naturalem retinere, quotidie bis mane & vesperi propinetur 3*iiij*. vel v*j*. ex præscripto. Viscera si sint roboranda, tunc prædictus lapis vel solus vel cum aliis appropriatis in vino Absynthid ponatur & bibatur.

46. Generalem jam dedi methodum, ubi ultimo hoc iterum repeto, cum impossibile sit omnibus Symptomatibus, quæ ferè innumerabilia dicuntur, siquidem varia sint individua variæ constitutiones, variæ humorum missiones, calamô brevitati studente satisfacere; Ideò quisq; observet Symptomatum impetum & naturæ cursum, secundum quem suas dirigat operationes.

47. Chyrurgica quo attinet, triplici modo peraguntur. Cauterisando, Scarificando, & secando. Verum cum Cauteria potentialia, & scarificationes non semper feliciter succedant, sed propter virium debilitatem, materiei magnitudinem & acrimoniam seu falsedinem vulnera Gangrenosæ

nosa & insanibia excitentur teste *Hippoc. aph. 8. f. 6.* *Vlceræ Hydropicorum vix imo vix curantur.* Ideò caute procedendum cum præservatione loci ne inflammetur. De fissuris circa talum internum *Aetius tetrab. 3. serm. 2. cap. 30.* multa loquitur, & earum usum valdè exclamat; verum consideratis considerandis semper non excluduntur, sæpè tamen minimè conducunt.

48. Neque de Paracentesi Authorum opiniones consonant: Alii ejus usum Authoritate *Hippocratis & Galeni*, multisque observationibus bonæ successionis demonstrant. Nonnullis verò adductis quibusdam rationibus illam planè damnant & rejiciunt, quorum Dux Erasistratus fuit. Ast limitatione adjectâ, ut omnia circa sectionem necessaria benè perponderentur & examinentur, non planè rejiciendam esse cum Doctissimis & magni nominis Medicis, æstimo. Contraindicantibus verò existentibus, omittam? Et quanquam sine signis felicis successionis etiam æger sectionem experat, ita ut ad tempus tantum hâc levamen & liberaliorem respirationem speret, Medicus in hac non consentiat, sed factâ prognosi, id ægrotantis voluntati committat.

49. Consideranda vero veniunt quædam ante sectionem quædam inter sectionem, nonnulla post. Ante, de vero loco in quo instituatur paracentesis: diversa enim Authorum sententiæ videntur concludere hâc de re, Aliæ **Umbilicum**, Scrotum, infra umbilicum, ad latera quædam, cum observationibus bonæ successionis approbante. Verum in his facile convenimus. Natura enim cuius minister Medicus dicitur, modo hunc modo alium locum eligit & exitum molitur, quam sequi Medico incumbit, & sic finem habebit optatum. Deinde etiam ante administratio-

tionem, cibis & medicamentis idoneis corroboretur & confirmetur. Inter secundum seu in ipsa sectione bene observet Anatomicus, ne partis musculi multa vasa ascendentia & descendenter excipientes laedantur. Post verò, ne unâ vice extrahat serum, sed partitis vicibus. Excellent. Dn. D. Horstius probl. dec. 7. q. 8. Sennert. l. s. instit. p. 1. sect. 2. c. 7. ne vita una cum aqua evolet. Hippocr. aph. 26. f. 6. Quicunque Empyi & Hydropici uruntur & secantur, si pus vel aqua confertim effluxerit, omnino intereunt. Pulsus motus igitur notandus, si mutatur, sistatur extractio, & natura interim roboretur.

50. Hæc omnia cum judicium & summam diligenter requirant, non Circulatoribus, qui populo verborum fumos vendunt, neque omnibus Chirurgis, vix nomine dignis, præsertim magnam prudentiam & summam artis imaginationem sibi vendicantibus, & absente Medico, nescio quid, garrientibus & blaterantibus, præsente verò, magis muti quam pisces, cum tamen vel nullus vel exiguus admodum sit eorum sapientiae habitus, & lucri potius quam sanitatis ergo, licet de vita periclitetur, quid pro quo exhibeant, sectione venæ omnes morbos tollere, eadem Paracentesi omnes Hydropicos, uno eodemq; Emplastro non proprio ipsorum cerebro sed aliorum invento, quæcumque etiam sunt vulnera & ulcera, sine ullo discrimine adhibito curare & vulgum potius decipere conentur, fidendum: Sed videndum & prius exspectandum Doctissimorum judicium quam vitâ periclitari.

51. Monendum tamen; ne quis omnem locum per quem materia exitum molitur, à natura demonstrari & salutis signum esse sibi falsè imaginetur: Sed sciat oporteat aliquando succumbente naturâ consumacē serosi humoris sal-

ris alluviem jam victorem non solū locū notare, sed & rum-
pere & cum impetu non sine damno & periculo vitæ & gro-
tantis erumpere; Ubi benè perponderanda sunt signa, num
notatio seu demonstratio loci sit critica, facta à natura jam
forti, ex cuius apertione agrotantis salus promoteatur, an
verò Symptomatica, ubi nullâ, præsertim hoc in affectu, re-
stitutionis spes superfit, licet abdominis locus notatus ape-
tiatur, & materia evacuetur. Inter verba hæc, ecce! ex
inproviso ejusmodi casus mirabilis & notatu dignissimus
sece offert hic locorum, quem apponere non ineptum es-
teor. Pistoris cuiusdam uxoris malæ dispositioni uteri, or-
tæ ex imperfecta post abortum purgatione, supervenit Hy-
dropica affectio, quam inordinatâ diætâ, & nimio spiritus
vini usu, ut aliorum relatio habet, per 25. septimanas ita
nutrivit, & promovit, ut tandem immensus & intollerabi-
lis & abdominis & pedum tumor cum respirationis diffi-
culty, virium defectu, & sermonis seu vocis diminutione,
sequeretur. Quid factum i 4. Januarii anni hujus 1645. ho-
ra 9. vesperi, serum, umbilicō ruptō & apertō, cujus foro-
men trium digitorum quantitatem æquabat, cum tanta
violentia & impetu prorumpit, (forsan non sine adstan-
tium spe salutis, quanqnam frustra,) ut subito una vice vas
quoddam 30. mensuras in se recipiens, adimpleret, donec
tandem à Chyrурgo ingenioso hujus Academiæ fluxus
fuerit magnô labore inhibitus: Sequentem diem ferme se-
mimortua, siquidem nullū salutis signum apparebat, cum
anxietate pertraxit, ut tandem ejus nocte ad multos abie-
rit. Jussus igitur à Clariss. & Excell. Dr. D. Profess. à Marito
septionem expetii, ut mali hujus causam in mei & proximi
commodum rimareret; Quâ concessâ cum prædicto Chy-
rурgo, eyacuatâ prius seri copiâ, fortè fortuito in summa

40. men-

40. mensurarum, illam aggressus sum. Peritonæum totum nigri coloris corruptum inveniebatur. De omento nihil, nisi pinguedinis portiunculæ hinc inde dispersæ. Intestina flatibus foetidis expansa, subnigra præsertim circa uteri situm: Lien non nihil à naturali constitutione deflectens, sub pallido colore mollior; Hepar verò duritie suberi non dissimile, nodosum undique, ac si à multis grumis esset concretum, colore cinereum; nō magnum, sed grave. Uteri cavitas nulla, sed ut una membrana compacta videbatur: Cor flaccescens, & pulmones à sero ibi collecto, & ac si ad ignem calefactum esset, calidò, valde alterati. Et tantum de Hydrope.

52. Sequitur jam ultimo, ut explicetur, quidnam illud sit in lapide, quod urinam movet, viscera corroborat, sudorem expellit & sitim extinguit? Nolo igitur hic disputare de generationis loco hujus lapidis, an nimirum in aëre an verò in visceribus terræ fiat, neque etiam de modo concretionis, sed tantum de qualitatibus, quibus hæ actiones perficiantur. Hic audio Scaligerum clamantem: *Summa dementia est illa ad abditas causas deducere ubi manifestæ dantur.* Ideò, quia Chymici laboribus suis exploraverunt, sulphur nitrosum abundare & prædominari in hoc lapide, credo & confiteor, nixus, & hoc principio fulcitus, quod omne sulphur inflammabile sit etiam calidum, propter caliditatem possidere vim attenuandi, resolvendi, qua humorem diureticorum & diaphoreticorum more per sudorem & urinam educit & expellit. Et quia hoc sulphur Nitrosum non est corpus simplex sed compositū constans principiis suis Chymicis, ideo respectu spiritus acidi & salis nitrosi more omnium salium & acidorum præservat à putredine & viscera & humores, imo supprimit & dissipat exhalationes

nes acres, ne principium vitæ, fontem caloris & alias partes
lædant, sitimque introducant; Et si principia illa separata le-
ge artis Chymica vicissim coniungerentur, non dubito quin
summum totius corporis roborans oriretur. Interim non
nego, aliam actionem abditam posse fluere à forma mixti, &
coniunctim cum manifestis qualitatib. sese exerere. Hæc est
mea sententia, quam tam diu teneo & obtineo, donec in-
hac re difficulti meliorem instructionem audivero & deliba-
vero. Sicque figo calatum, Deo T. O. M. summo illi corpo-
ris & animæ Medico, Naturæ Naturanti, sit Laus, Honor, &
Gloria sempiterna.

COROLLARIA.

I.

*Y*ō^{δερόβιαν} non simpliciter à sola siccitate intro-
duci, contra quosdam ingenuè confiteor.

II.

Licet Hippocrates Epati Thoracis locum
attribuerit, non statim erroris & Anatomes
ignorantia accusandus esse videtur,

III.

Quacunq; etiam negando profert Clariss.
& Excellentiss. quidam Anatomicus in contro-
versiis Anatomicis, tamen melius esse apparet,
sit mater sana proprio lacte nutriat infantem.

D

IV.

IV.

Roderici à castro Medicus Politicus sàpè
non Christianus est.

V.

Calor & frigus rectè à Galeno coloris urinae causa dicuntur, nec contraria uidetur, eorum sententia, qui à permistione humoris colorari contendunt.

VI.

Non solus menstruus fluxus ut vult. Clar. quidam Anat. p. 222. causa est, quod mulieres imberbes sint, sed aliquid aliud adnectendum uidetur.

VII.

A privatione ad habitum etiam datur regressus.

VIII.

An tolerari & recipi possint Paracelsi hæc verba: Cogitandum, videlicet inquit, quomodo Lienem extirpemus & radicibus consumamus? Affirmatur.

IX.

Cerebrum non est à quo seū processus duplex medulla, sed potius principium medulla.

X. Ex

Ex una actione perfectè edita, non statim corpus exacte temperatum judicatur.

XI.

An cruentatio cadaverum in rebus criminalibus simpliciter sit rejicienda? Neg.

XII.

An Embrio in Utero materno respiret. N.

I.

RAmlovius terras varias invisit & urbes,
Ut sibi perdoctas inde pararet opes.
Sudavit Medicam noctuq; dieq; per artem:
Sudanti hinc dantur præmia: Laurus
adest. (bos

Sic Galenus opes dabit, amplaq; spolia; mor-
Tollere si perget impiger ingenio.

R A M E L O V I O.

*Arts Medice quâ theoriam, quâ praxin Candidato me-
ritissimo, felicitatem practicam & invidendos in-
ea successus ex animo apprecatur.*

Joh. Daniel Horstius, Doct.
Profess. & Archiater.

II. Per

PEr res pugnantes Macrocosmum fova ti-
gavit,

Creavit inde Microcosmum liberè.

Cuncta tamen numero, mensurā ac pondere
cuncta

Creatas sunt à conditore maximo.

Hujus & illius bene qui contraria novit,

Is prosper ac felix habetur omnibus.

Marte pio studio Naturas noscerererum
Felicitabit parte ab omni te Deus!

Ita vovit

Joh. Tileman. D. & Prof.

Med. Marpurg.

III.

BIGA ANAGRAMMATUM.

Matthias Ramelovius { Iam sta vir! hanc mole
Ars vivit. Solem amat.

J Am sta vir firmus, studiis hanc magna laborum.

Moleste moveat. Parta corona venit.

Arte corona venit, vivitq; ars sidere fausto

Solem amat, atq; capit, sicq; habet omne bonum.

Sic gratulatur

de honorifico proposito

JOHANNES CARNEMVS.

F I N I S.

